

Alte Drucke

Pavli Castrensis In ... Codicis Partem Patauinae Pr[a]electiones, Francisci Curtij, multorumq[ue]; qui hactenus Doct. incubueru[n]t Appendicibus ...

Paulus <Castrensis>

Lugduni, 1553

Vt meno inuitus agere uel accusare cogatur. Rubrica.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-150729

Ubi nemo inuitus agere uel accusare cogatur. Rubrica.

¶ Goli. de cu. vitramotanus dicit vñ bonum verbū: qd si debitor principalis dedit plures fideiussores, deinde volens recedere a fideiussoribus: si ille potest ostendere qd alius recepit pecuniam a debitore, potest agere repellere: & petere qd primò exant illam ad cuius manus pecunia peruenit. ar. ff. cōmo. l. vn. de queritur. sed si hoc non posset probare, posset creditor eligere quem vellet: maxime si renuntiasset beneficio diuisionis. Te ne menti & plures allegauit istud dictum, & vide super isto tit. quod no. Inn. in c. lator. qui si sint legi.

¶ Reus quare possit petere examinari testes ad eternam rei memoriam etiam si non sit reus, & ad eternam rei memoriam, vel de proximo abfuturi, & non sic actor. Item quod possit compellere filios uel heredes ad accusandum occisores de morte patris, licet alius non possit ad hoc compelli.

¶ Item non possit me compellere ut agam contra te, potes tamen me compellere ut agam contra alium: & exigam, & tibi soluiam.

¶ Quando astringatur quis ad agendum pro alio?

¶ Vbi se absente si dubitat ne postea contra eum absente moueatur litigium, an possit compellere alium ad agendum?

LEX

VNICA.

Nuitus agere. ¶ Per istam legē patet qd si dubitas ne moueā tibi

litē, nō potes facere mihi assignari terminū intra quē nisi agam de cetero, agere nō possum: ga nec p̄cise nec causatiuē cogor agere si nolo hoc veni nūi possis probare quod vadam me iaciendo, vel diffamando qd sis debitor meus: vel quod res quā possides, ad me pertineat. vt in l. diffamari. j. de inge. ma. de cuius intellectu per Inn. in c. cum queritur. in gl. ij. de of. or. & per Cy. in l. in causis. j. de accu. & de adul. l. ob commissā. Et adde quod idē Inn. in c. cau. sum. qui si sint leg. & de confir. vti. vel inuti. c. vlt. circa medium.

¶ Propter hoc ergo quod hic dicitur, prouisum est qd reus (in cuius arbitrio non est qn agatur) possit petere examinari testes ad eternam rei memoriam: etiam si non sint senes, & valetudinarij, vel de proximo abfuturi nō sic potest actor in cuius arbitrio est quando litem moueat: quia sibi potest imputari cur eam nō moueat quod dic. vt j. de testi. aut. si quis ab aliquo per Barto. & in c. quoniam frequenter. vt lit. non conte. Not. etiā verbū [accusare.] in l. Gandi. in materia malefactorum in prin. operis plenē dispū. nō videtur tenere qd iudex possit bene compellere filios, vel heredes ad accusandū occisores, de morte patris: licet alius non possit ad hoc compelli. ¶ Adde qd licet nō possis me compellere ut agam contra te: potes tamen me compellere ut agam contra alium: & exigam, & tibi soluiam & sic admittitur istē libellus ago ut agat. vti. q. ff. ad l. rho. de fac. et l. cum in plures. §. messem. ff. lo. cati. Lex etiam interdum astringit quem ad agendum pro alio, vt in casibus nō hic in glo. Fallit etiam quod hic dicitur quando ille qui vult compellere alium ad agendum esset forensis: & vel recedere vt in casu quē ponit hic gl. in si. secus in habente domiciliū, licet velit se absente: & dubitet ne ipso absente moueatur litigium: & obtineatur sententia contra eum quod interdum fieri potest ex forma statutorum, quando potest perueniri ad diffiniuam etiam sine vera contest. vt est Florentiæ.

De ordine iudiciorum.

Rubrica.

¶ Contra istam rubricā pro declaratione gl. opp. & loquitur in p̄mō iudicio. ¶ Nam secundū hoc l. j. huius tit. nō conuenit tribuere sibi nō est nisi vñ iudiciū. & idem potest dici de l. j. §. qd. Propter hoc gl. exponit [iudiciū]. j. de p̄stionibus iudiciū quia potest esse vñ iudiciū: & tamen sibi sunt plures quæ. siones, vna principalis altera incidēs vel emergēs. vnde dubitatur de ordine ipsarum nā aliqn incidēs examinatur vna cum principali & simul cū ea deciditur saltem tacitē. vt in l. j. & aliqn examinatur prius quā principalis. vt si erat p̄iudicialis, vel maior. vt in l. j. & iij. de peti. hare. l. liber. j. de adul. l. quoniam Alexander. & in l. de act. §. p̄iudiciales. & differt iste tit. à titu. de ordi. cog. quia ibi quādo vertitur q. status, seu libertatis, & seruatus hic autem generalius loquitur lex autem si. loquitur quādo sunt duo iudicia & sic rubrica stat propriē.

¶ Quæ sit ratio quæ principalis incidēs, & quæ emergēs? ar. §. 1.

¶ Item si sit p̄iudiciū an faciat p̄iudiciū vel ius in incidenti? ar. §. 7.

4 Causa nullitatis testamenti, & petitio hereditatis ab intestato, quomodo possint simul cumulari? ar. §. 1.

5 An coipso quod quis dicit testamentum nullum, uel ruptum, censeatur petita hereditas?

Qui dicit testamentum inofficiosum, an uideatur hereditatem adire? & quid si dicat nullum, uel ruptum?

6 Causa status, seu filiationis, quando differtur in tempus p̄b̄tatis?

7 Pronuntiatio facta super principali causa, an censeatur facta super incidenti?

8 Succumbens agendo in aliquo articulo, an possit postea illum deducere in alio iudicio per modum excipienstis?

An sit uerum indistincte quod super incidenti non sit pronuntiandum?

Quod aliud sit pronuntiare expresse, & aliud repellere.

9 Si non pronuntietur super emergenti, an teneat processus ad ultimas?

LEX

I.

Adite præsidem. ¶ De incidenti q. cognoscitur simul cum

principalis, sed super ea non est necesse pronuntiare expresse: sed sufficit pronuntiare de principali tantum, cum per hoc videtur etiam super incidenti pronuntiatum. h. d. Et habet materiā notabilem & singularem. Primò consuluit quærentibus vñq. ibi. [neq. enim.] Secundò remouet dubium quod habebant vñq. ad si. ibi. [quoniam.] Tertiò assignat rationē eius qd dixerat casus est iste. Aduertatis rogo

vos quia multa bona veniunt dicēda hic. ¶ Et notandū qd quæstio principalis dicitur illa q̄ mouetur per modū agendi siue intentetur actio, siue officium iudicis nobis, siue interdictū. Et de quacūq. re agatur: siue de proprietate, siue de possessione. sed q. incidēs dicitur illa quæ mouetur per viā exceptionis, vel replica. seu triplicationis & concernit negotiū principale: ita qd de causa principali quæstione, in consequentiā censeat etiā incidēs decisa tacitē. vt j. l. proximi. in si. ideo nō est necesse qd decidatur expresse. vt in si. huius legis. Sed quæstio emergens est etiā illa quæ mouetur per modū excipienstis, vel replicandi non tñ tangit negotiū principale: sed concernit processum, vel personas interuenientes in iudicio. vt si opponat defectus iurisdictionis, vel inhabilitas actoris ad agendū, vel procuratoris, vel q. libellus litineptus & talis q. si nō decidatur expresse p̄ decisionē negotij principalis, non censeatur tacitē decisa: cū nihil habeat cōmune cū illa & ideo requirit expressā decisiō & pronuntiatio. vt in gl. ma. fi. qd tamen dic. vt j. dicam. In text. ibi. [præsidem.] & dic istud verbū p̄t stare propriē pro præside, & tunc quod j. subiicitur.

[& si super status causa cognoscere non possit & c.] debet intelligi nō ex defectu suæ iurisd. q̄ cū habeat merū & mixtū imperium, p̄t cognoscere etiam de causis maximæ iurisdictionis vt est causa status. vt est casus in l. ij. in si. §. de p̄da. iudi. sed non posset cognoscere. si pupillus conueneretur propter conditionem personæ suæ: propter quam q. status debet differri in tempus p̄b̄tatis. vt in j. gl. verū quia non cōuenitur, sed agit & si expedit pupillo qd cognoscat, bene p̄t hoc casu cognoscere. vt hic in versū. [neque enim.] & in ver. [pertinet enim.] qui videntur cōtrariā illi ver. [& si super status causa.] sed patet quod non contrarian tur quia in diuersis casibus loquunt potest etiā stare improprie pro quolibet magistratu municipalī: qui dicitur p̄sides in loco ubi exercet officiū. Ideo quotidie vdemus rectores huius ciuitatis vocari p̄sides & tunc quod infra subiicitur qd de causa status cognoscere nō potest debet intelligi. si ex defectu iurisdictionis, quādo agitur principaliter per modum agendi quia cū sit de maxima iurisd. nō cōpetit minoribus magistratibus, non habentibus merū & mixtū imperiū vt sunt magistratus municipales de iure communi sed quādo non mouet principaliter, sed incidenter: bene potest cognoscere vt est in casu isto. & §. de iud. l. quoties. Ratio diuersitatis est: quia in primo casu cognoscit vt pronuntiet, & diffinit expresse. vt in l. de qua re in prin. ff. de iudi. Sed in secundo casu nō cognoscit vt p̄nuntiet expresse q̄ nec est necessariū: cū sufficiat p̄nuntiare de principali, vt in si. huius legis licet tacitē p̄ hoc censeatur pronuntiātū super incidenti. §. quatenus expedit necessariū p̄ decisionē principalis nō ultra & sic eius p̄nuntiatio nō facit p̄iudiciū super incidenti, mouēdo in alio iudicio, etiā inter easdē p̄sonas p̄ modū agēdi, & sic isto casu nō habebit locū distinctiō quā facit hic Bar. ¶ An in iura lata sup̄ principalis, faciat p̄iudiciū in incidenti, in quo tacita etiā lata vñ, si etiā postea in alio iudicio deducat principaliter sed solū sua distinctiō locū habet qn iudex q̄ p̄nuntiauit sup̄ principali, potuisset de ine

principalis

Incidentis

Emergens